

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УРБАНІЗАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розкрито психологічні особливості великого міста як чинника соціалізації. Автором подано власне визначення «міста», проведено аналіз стресогенних чинників міського середовища, описано особливості міської культури, міського простору взаємодії; представлено психологічний портрет городян.

Ключові слова: місто, міське середовище, стресогенні чинники міського середовища.

Abstract

The psychological features of a big city as a factor of socialization are revealed. The author gives his own definition of "city", analyzes the stressors of the urban environment, describes the features of urban culture, urban space of interaction; the psychological portrait of citizens is presented.

Key words: city, urban environment, stress factors of urban environment.

Місто – це особлива організація середовища поселення – міське середовище.

Життя у місті надає багато переваг та можливостей її мешканцям, але також має свої недоліки, як наприклад так званний "міський" стрес. Його спричиняє високий темп життя і багатолюдність, інформаційні та емоційні перевантаження, постійний шум, великі відстані, високі поверхи та ще ціла купа факторів.

Сучасний мегаполіс все більше уніфікує, знеособлює, позбавляє людину індивідуальності. І це вже саме по собі не сприяє душевному благополуччю. Місто є досить агресивним середовищем проживання. При цьому деякі чинники негативно діють на організм людини, не будучи безпосередньо сприйнятими в плані психічного віддзеркалення. До такого роду чинників «психологічного пресингу» відносяться, зокрема, інтенсивний шум міського транспорту, його швидкість, замкнуті простори, позбавлення сонячного світла і багато чого іншого [2]. В концентрованому вигляді всі вони представлені як у метро, так і в супермаркеті. Людина примушується до реагування на них, і найчастіші реакції – страх (тривожність) або агресія (дратівливість).

Ще одна типова психологічна проблема городянина – почуття самотності, яке не полишає його навіть у багатолюдному натовпі. І водночас, через надмірну кількість соціальних контактів, людина відчуває перевтому від спілкування, емоційне перенапруження. А як захисна реакція – стосунки набувають поверхового характеру, зростає байдужість і відчуження між людьми.

Проаналізувати С. Мілграм у статті «Міське життя як психологічний досвід» [1]. Так, описуючи ряд аспектів поведінки городянина, дослідник пояснює їх як адаптивні реакції на «перевантаження»:

- 1) кожній одиниці вхідної інформації надається менше часу;
- 2) зневажання інформації, що не є першочерговою;
- 3) перекладання відповідальності;
- 4) блокування доступу інформації на вході (недружній вираз обличчя, різкий тон і т.д.);
- 5) між індивідом та інформацією, що поступає із зовнішнього середовища, ставляться спеціальні засоби захисту і відбору;
- 6) інтенсивність вхідної інформації знижується за допомогою фільтруючих пристроїв;

7) створюється спеціальна організація для прийому вхідної інформації.

Однією з найважливіших характеристик, які опосередковують вплив міста на особу є міська культура. Під впливом міської культури формується особлива картина світу городян. Також арактерними рисами міського простору взаємодії називають соціокультурну гетерогенність, інтенцію на різноманітність та інновацію, особове сприйняття простору. Слід зазначити, що міжособова [3] взаємодія в містах відрізняється від традиційних сімейно-родових, громадських, товариських і інших відомих форм міжособової взаємодії. Це, перш за все, городяни, а не будівлі, виробничоекономічні процеси, структура управління і тому подібні частини. Звичайно, психологічний портрет городян великих міст неминуче включає такі характеристики як: суєта, бажання скрізь досягти і все встигнути, наявність прагнень, упевненості і амбіцій.

Поряд з цим рідко, але зустрічаються і такі приклади мислення «столичної людини», яка, приїжджаючи в інші міста, оцінює їх «цивілізованість» лише за наявністю в них супермаркетів і метро. Означене вище дозволяє констатувати, що ситуація міста – це завжди ситуація нескінченних змін, боротьби нового із старим, суперництво поглядів і способів життя, поєднання великих можливостей з таким же великим ризиком.

Безумовно, сукупний вплив цих чинників на людину вимагає від неї певної поведінки та активності, під їх впливом здійснюється соціалізація особистості.

Висновок

Отже ,місто як середовищний чинник соціалізації досить неоднозначне і суперечливе. Серед позитивних моментів міського середовища можна назвати розширення кола спілкування, збільшення можливостей для самореалізації. До міських стресогенних чинників відносять ситуацію аномії, шум, шалений ритм життя, знеособленість тощо. Однак, оскільки молодь у великих містах є значною частиною населення, перспективним вбачається обґрунтування напрямків, шляхів до засобів її залучення до більш активної участі у житті міста.

СПИСОК ВИКОРАСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. С. Мілграм «Міське життя як психологічний досвід» [10, с. 283-295].
2. Кондаков И. М. Джунгли мегаполиса (Человек в городской среде и эволюционная психология) [Электронный ресурс] / И. М. Кондаков // Психологическая газета : Мы и Мир. – 2005. – № 5 (105).
3. Конспект лекций по курсу «Социология города» / [Сост. С. В. Пирогов. – Томск, 2003. – 186 с.

Сологуб Марина Сергіївна – студентка групи БМ-18, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: marina75sologyb@gmail.com

Максименко Марина Аркадіївна – асистент кафедри Будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет.

Sologub Maryna Serhiivna - student of BM-18 group, faculty of heat power engineering construction and gas supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: marina75sologyb@gmail.com

Maksymenko Maryna Arkadiivna - Assistant of the Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University.